

24.3.2026

VN/10831/2024
VN/10831/2024-VM-59

Oikeusministeriölle

Valtiovarainministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rikoslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Oikeusministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rikoslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Esityksen mukaisella lainsäädännöllä pantaisiin kansallisesti täytäntöön uuden ympäristörikosdirektiivin mukaiset velvoitteet. Oikeushenkilön rangaistusvastuun soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi ehdotettaviin uusiin rikoksiin. Esitysluonnoksessa ehdotetaan useita muutoksia rikoslakiin sekä muuhun lainsäädäntöön. Oikeushenkilöille määrättävän yhteisöosakon rangaistusasteikkoa, josta säädetään rikoslain 9 luvun 5 §:ssä, muutettaisiin. Valtiovarainministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta, ja toteaa kohteliaimmin seuraavaa.

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota yhteisösakkoa koskevan säännöksen muuttamiseen. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rikoslain 9 luvun 5 §:ää siten, että siinä säädettäisiin jatkossa myös erittäin suurena pidettävälle oikeushenkilölle määrättävästä yhteisösakosta.

Oikeushenkilöille määrättävän yhteisöosakon rangaistusasteikkoa muutettaisiin siten, että yleiseksi asteikoksi säädettäisiin vähintään 2 000 ja enintään 3 000 000 euroa ja erityiseksi, erittäin suuria oikeushenkilöitä koskevaksi asteikoksi vähintään 15 000 ja enintään 40 000 000 euroa, kuitenkin enintään viisi prosenttia oikeushenkilön maailmanlaajuisesta liikevaihdosta tai muusta vastaavasta tuotosta yhteisöosakon määrittämistä edeltäneellä tilikaudella. Säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että "Liikevaihdon ohella kysymykseen tulee muu vastaava tuotto. Oikeushenkilöllä ei välttämättä ole liikevaihtoa ainakaan kirjanpidollisena yksikkönä, vaikka sillä olisikin tuloja ja tuottoja. Jos niitä ei edellä todetun mukaisesti ole pidettävä liikevaihtona, ne voivat olla liikevaihtoa vastaavaa tuottoa". Lisäksi todetaan, että "Erittäin suurena oikeushenkilönä pidettäisiin myös taloudelliselta asemaltaan suuryritykseen rinnastuvaa muuta oikeushenkilöä. Rinnastettavuus tarkoittaa, että oikeushenkilön taseen loppusumma, tulot ja palveluksessa olevien henkilöiden lukumäärä ovat samaa luokkaa kuin kirjanpidon lain 4 c luvun 1 momentin mukaan suuryrityksellä. Tällaisena tulisivat kysymykseen ennen kaikkea taloudellisesti vahvat julkisoikeudelliset oikeushenkilöt, esimerkiksi suuret kunnat".

Yhteisöosakon määräytyminen jää ministeriön käsityksen mukaan esityksessä jossain määrin epäselväksi kuntien osalta. Esityksessä olisi ministeriön näkemyksen mukaan tarpeen määrittää tarkemmin, miten liikevaihtoa vastaava tuotto määriteltäisiin kunnan tilinpäätöksen tiedoista sekä se, miten suuryritykseen rinnastuvuus määritellään kunnan osalta. Kunnan kirjanpidossa ei käytetä liikevaihdon käsitettä. Jatkovalmistelussa esitystä tulisi selkeyttää siitä, mitkä kunnan kirjanpidon erät huomioitaisiin liikevaihtoa vastaavana tuottona yhteisöosakon suuruutta määriteltäessä sekä tuloina

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

silloin kuin määritellään, onko kunta esityksessä tarkoitettu erittäin suuri oikeushenkilö. Edellä todettu huomio koskee myös hyvinvointialueiden kirjanpitoa.

Valtiovarainministeriön käsityksen mukaan soveltaminen kuntiin jää epäselväksi lisäksi sen osata, minkä luoteiseen kunnan toimintaan säännöstä sovellettaisiin. Säännöskohtaisissa perusteluissa todetusti rikoslain 9 luvun 1 §:n 2 momentista ilmenevin tavoin oikeushenkilön rangaistusvastuuta koskevia säännöksiä ei sovelleta julkisen vallan käytössä tehtyyn rikokseen. Selkeyden vuoksi esityksessä olisi esimerkiksi vaikutusarvioita koskevassa kohdassa tarpeen kuvata, mistä rikoksista kunnalle voitaisiin tuomiota yhteisösakko.

Osastopäällikkö

Jussi Virsunen

Hallitusneuvos

Mervi Kuittinen

Jakelu

OM Oikeusministeriö

VN/10831/2024-VM-59

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: